

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 5. Vtrum Beatitudo sit operatio intellectus speculatiui, an practici.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

ARTICVLVS V.

Verum Beatitudo sit operatio intellectus speculatiui an practici?

27 **C**onclusio est, Beatitudo magis consistit in operatione intellectus speculatiui, quam practici. Vbi aduerte, illud *magis*, non significare beatitudinem patriae consistere etiam in operatione intellectus practici; hoc enim verum non est: nam beatitudo ita consistit in visione Dei speculatiua, vt cognitio practica non sit pars essentialis beatitudinis. Tantum ergo significatur quandam beatitudinem, scilicet imperfectam, qualis haberi potest in hac vita, consistere secundario in operatione intellectus practici, cuius est dirigere operationes & moderari passiones, vt recte exponit Conradus, idq; patet ex fine Corporis.

Conradus.

DVBIVM I.

Verum visio Dei tantum sit speculatiua an etiam practica?

28 **N**otandum hic, Scotum in 1. quaest. 4. Prologi, exultimare omnem cognitionem esse practicam, quae antecedit operationem voluntatis, eamque aliquo modo dirigit, vel quae mouet voluntatem ad illam. Vnde vult Theologiam esse practicam scientiam, etiam vt versatur circa mysterium Trinitatis & perfectiones diuinas; quia horum cognitio apta est voluntatem mouere & dirigere. Quare iuxta eius sententiam visio beatifica vt versatur circa diuinam essentiam, practica cognitio erit. Quare sententia in re non peccat, sed recedit ab usitato modo loquendi, iuxta quem, cognitio practica ea dumtaxat dicitur, quae immediate versatur circa nostras actiones tanquam circa obiectum, ostendendo illas esse agendas vel omittendas, vel modum agendi. Quo posito

Iuxta communem sententiam.

Visio beatifica est simul speculatiua & practica.

Respondeo, Visionem beatificam simul esse contemplatiuam & practicam formaliter, sed quatenus se extendit ad diuersa obiecta, ita tamen vt primario sit speculatiua, secundario practica.

Quod sit speculatiua, patet; quia est cognitio Dei, & increatae ipsius perfectionis, quae non potest fieri.

Quod practica, Probatur; Quia visione beatifica beati non solum cognoscunt perfectiones diuinas, sed etiam omnes regulas suarum operationum, & omnia quae ipsis agenda sunt, saltem in genere; vt, se debere summe Deum diligere, venerari, in omnibus obedire, semper laudare, &c. quae iudicia sunt practica. Hinc ulterius patet visionem hanc, quatenus beatifica, esse solum speculatiuam; quia vt beatifica, versatur solum circa bonum increatum, quod non cadit sub praxim. Deinde, quia non est practica nisi vt versatur circa operationes, quae pertinent ad ordinem creaturarum, quarum cognitio est extra ordinem beatitudinis.

Sed quatenus est beatifica, est solum speculatiua.

Dices Primò; Ad rationem beatitudinis requiritur amor & gaudium: sed ad haec requiritur cognitio practica quae immediate versetur circa illas operationes: ergo &c.

Respondeo, Negando minorem: Nam hi actus sequuntur ex nuda cognitione speculatiua quae Deus cognoscitur vt summum bonum suum, & summum bonum nostrum. Ratio est; quia isti actus ex clara cognitione Dei sequuntur necessario; ipsaque natura voluntatis est determinata ad illos, hoc ipso, quo obiectum proponitur. Cognitio practica vt summum tunc necessaria est, quando voluntas posita cognitione obiecti, non est per se ad eius amorem determinata: tunc enim vt seipsam determinet, videtur debere cognoscere aliquo modo suum actum, & an hic & nunc sit conueniens illum elicere, quae cognitio est practica. Verum si quis bene consideret, neque tunc semper cognitio practica est necessaria. Nam nuda cognitio speculatiua obiecti boni vel mali sufficit vt voluntatem alliciat vel auertat; vt infra patebit.

Ad amorem & gaudium non est necessaria cognitio practica.

Dices Secundò, Vt visio esset simul practica & speculatiua, oporteret in ea contineri varia iudicia: atqui hoc repugnat ipsius simplicitati, ergo &c.

Respondeo, Visionem posse comparari vel ad diuinitatem, vel ad ea quae in diuinitate eminenter continentur.

Respectu diuinitatis, continet tantum vnum iudicium ex parte rei, quo cognoscitur diuinitas sicuti est in seipsa. Vnde sicuti ex parte rei inter attributa diuina non est distinctio; ita neque est distinctio cognitionum seu iudiciorum in visione. Cum hoc tamen stat primò, quod visio formaliter sit iudicium quo iudicant Deum esse Vnum, Trinum, Omnipotentem, Aeternum, Summum bonum, summe diligendum, honorandum; id est, dignum summa dilectione & honore &c. quia sicut Deus est formaliter haec omnia absque distinctione quae sit ex parte rei: ita visio clara Dei, est formaliter horum omnium cognitio & iudicium absque distinctione quae sit ex parte rei. Secundò, cum hoc stat, quod in visione contineantur multa iudicia ratione distincta. Nam etsi à beatis non distinguantur respectu obiecti, distinguuntur tamen à nobis. Non enim possumus illam visionem concipere nisi comparando illam ad diuersa attributa, quae ratione à nobis distinguuntur; vel ad diuersas conceptiones nostras quibus Deum cognoscimus, quibus illa visio eminenter aequipollet.

Visio ut sit iudicium extendit ad diuinitatem, continet solum vnum iudicium.

Respectu vero eorum quae in diuinitate videntur, potest continere plura iudicia aliquo modo ex parte rei distincta, quae ex vi visionis sequuntur circa secundaria obiecta. Et hac ratione visio illa non est omnino simplex. Sed hoc nihil refert: sufficit esse omnino simplicem respectu diuinitatis, quae est obiectum primum. Itaque fatemur non esse omnino simplicem quatenus est intellectio speculatiua respectu Dei, & practica respectu notarum actionum. Verum hac de re plura in 1. parte q. 12.

Visio Dei, ut extendit se ad obiecta creata eminenter in Deo contenta, non est omnino simplex.

DVBIUM II.

Vtrum verum sit quod ait D. Thomas in corpore beatitudinem huius vite potissimum consistere in contemplatione, secundario in operatione practici intellectus dirigentis adiones & passiones.

Beatitudo huius vite primario consistit in vita contemplativa, secundario in practica.

Respondeo, Verum esse, si rectè exponatur. Si enim nomine Cōtemplationis intelligamus, nudam contemplationem, vt non includat charitatem Dei & gaudiū ex charitate nascens, sic non est verum; vt bene ostendit Canus lib. 9. de locis c. 9. Nam contemplatio huius vite, præsertim quæ solis naturæ viribus habetur, (de qua Aristoteles loquebatur citatus à D. Thoma) est valdè imperfecta & laboriosa, ita vt ob eam solam non possit quis rectè beatus dici. Si verò contemplatio accipiatur, vt includit charitatem & gaudium, nempe pro vita contemplatiua, sic est verum beatitudinem huius vite potissimum consistere in contemplatione seu vita contemplatiua; secundario in vita actiua, id est, in exercitio virtutum per operationes externas.

Probat, Quia beatitudo huius vite nihil aliud est quàm summa quædam participatio seu imitatio veræ beatitudinis; atqui hæc potissimum consistit in vita contemplatiua, secundario in vita practica: ergo &c.

Antecedens patet, Quia cū in hac vita non possit haberi vera beatitudo, sed solum quædam

imitatio; summa imitatio illius erit beatitudo huius vite. Rufus, cū beatitudo viatoris vt sic, sit, non quidem habere, sed tendere ad veram beatitudinem, eique fieri proximum; beatitudo ipsius consistit in eo, per quod maximè tendit in veram beatitudinem. Vtrumque horum maximè conuenit vite contemplatiuæ.

Dices, Vita practica consistens in exercitio virtutum, non est participatio beatitudinis veræ: ergo in eo non consistit beatitudo huius vite secundario.

Respondeo, Etsi non sit participatio beatitudinis essentialis, quæ solum versatur circa Deum, tamen pertinet ad beatitudinem huius vite, quatenus per virtutum exercitia nos ipsos in veram beatitudinem promouemus. Non enim solum beatus dicitur qui habet actu veram beatitudinem, sed & qui ad illam tendit, vel ad eam ius acquirit. Sicut diues dicitur, non solum qui possidet, sed etiam qui ius habet. Vnde iuxta Scripturæ phrasim, iusti *Beati* dicuntur. Psal. 118. *Beati immaculati in via.* Quia ius habent ad veram beatitudinem, & per opera bona ad eam tendunt in dies. Singularem tamen modo dicuntur *Beati*, qui in vtrâque vitâ iuxta modum humanum sunt perfecti; vt colligitur ex sermone Domini in monte, Matth. 5. v. 3. & sequentibus.

Qui in viraque vita perfecti, iuxta modum humanum maximè beati in via.

ARTIC. VI. VII. VIII.

Vide D. Thomam.

QVÆSTIO QVARTA.

De his, quæ ad Beatitudinem exiguntur.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum delectatio requiratur ad Beatitudinem?

Respondet D. Thomas eam requiri vt quiddam beatitudinem concomitans. Sed notandum, delectationem seu gaudium esse quiddam consequens seu concomitans visionem Dei, quæ est beatitudo fundamentalis: tamen intrinsecè includitur in beatitudine integra; vnde respectu huius non est quid concomitans vel consequens, sed pars intrinsecæ; vt ostensum est q. 3. a. 4. n. 25.

DVBIUM.

Vtrum Beati delectentur immediatè de ipso Deo, an solum de ipsa visione?

Durandus asserit de sola visione.

Durandus in 1. d. 1. q. 2. & in 4. d. 49. q. 5. negat Beatos immediatè frui Deo, aut de Deo delectari, aut Deum esse obiectum immediatum fruitionis aut delectationis; sed vult eos frui & delectari immediatè tantum de ipsa visione; de Deo solum mediatè. Sicut, inquit, qui frigit, dicitur delectari sole, quia calore eius delectatur. Fundamentum Durandi est: quia Deus cū sit

supposito à nobis distinctus, non potest esse per se & immediatè propriū bonum nostrum, sed solum mediante aliquo effectu, per quem nobis coniungatur. Sicut sol non est bonum hominis frigentis, nisi ratione caloris illi communicati: ergo beati non possunt illo immediatè frui, vel delectari tamquam proprio bono; sed solum mediatè, quatenus eius effectu vel visione delectantur.

Respondeo, Beatos non solum frui & delectari immediatè ipsa visione Dei, sed etiam ipso Deo, & quidem primario. Ita passim alij DD. in 1. d. 1. Ockam, Gabriel, Gregorius Maior. Et in 4. d. 49. vbi Paludanus. Et Cajetanus 2. 2. q. 17. a. 5. Vbi tamen Durandus ita refellit, quasi negaret beatos non posse immediatè frui & delectari bonis Dei, quatenus Dei sunt; quod tamen Durandus non negat. Solum enim loquitur de delectatione seu gaudio concupiscentiæ, quo gaudent de Deo; tamquam bono proprio.

Probat, Primò, Quia Deus est summum bonum nostrum, non solum ratione alicuius effectus vel visionis, sicut Sol ratione luminis & caloris; sed etiam per se & immediatè: ergo per se & immediatè delectat, eoque fruimur. Consequentia per se patet. Antecedens Probat; Quia visio non se habet veluti bonum quoddam solitarium distinctum à Deo: sicut calor

Beati primario & immediatè delectantur & fruuntur Deo.

Ockam, Gabriel, Gregor. Maior, Palud. Caiet.

respectu